Облік і оподаткування

УДК 657

Сторожук Тетяна Миколаївна
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та аудиту
Державний податковий університет
Storozhuk Tetiana
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Department of Accounting and Auditing
State Tax University
ORCID: 0000-0003-2260-1301

СИСТЕМОУТВОРЮЮЧІ ВЛАСТИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ
SYSTEM-FORMING PROPERTIES OF THE ACCOUNTING BALANCE SHEET

Анотація. *Вступ. В сучасних умовах господарювання середовище суб'єктів діяльності характеризується нестабільністю, частими змінами, глобалізацією економічних процесів та конкуренцією, де інформація відіграє домінуючу роль. Це потребує пильної уваги до інформаційного супроводження діяльності суб'єктів у внутрішньому та зовнішньому середовищі.*

У системі управління та бухгалтерського обліку чільне місце займає баланс, який виступає елементом методу обліку і центральною формою фінансової звітності, оскільки інформує про фінансовий стан суб'єкта на певну дату. Тому виникає необхідність розгляду властивостей балансу як системи.

Мета. Метою дослідження є узагальнення характеристик та властивостей балансу як системоутворюючої структури в системі бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання, що сприяє більш глибшому та ширшому його використанню для аналізу та управління господарюючими одиницями.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) національні стандарти бухгалтерського обліку та міжнародні стандарти фінансової звітності щодо регулювання інформаційного наповнення балансу; 2) праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що здійснюють свої науково-практичні дослідження у сфері бухгалтерського обліку та аналізу, зокрема щодо фінансового стану суб'єктів господарювання.

В процесі дослідження було використано наукові методи: теоретичного узагальнення та групування (для характеристики складових системи балансового узагальнення, а також визначення складу інформаційного наповнення балансу для цілей аналізу, бухгалтерського обліку та управління); формалізації, аналізу та синтезу (для визначення формування облікової інформації про фінансовий стан підприємства у фінансово-господарській системі підприємства); порівняння (для визначення властивостей балансу як системи); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків).

Результати. У науковій статті розкрито характерні особливості системи та спроектовано на властивості балансу. Розглянуто класифікацію систем та відповідність і місце бухгалтерського балансу. Сприйняття балансу як системи дає можливість комплексно оцінити всі аспекти і результати господарської діяльності підприємства у встановлений момент, визначити загрози і виклики, спрогнозувати його можливості з врахуванням дії зовнішнього середовища.

Доведено необхідність розгляду балансу як елементу облікової науки та елементу практичного методу бухгалтерського обліку. За підсумками

проведеного дослідження запропоновано визначення балансу як елементу облікової науки та бухгалтерського балансу як системи, яка представляє собою комплекс взаємозв'язаних складових, які поєднані за системоутворюючими ознаками у відповідні елементи (активи, зобов'язання і власний капітал) та підпорядковані спільній меті – інформувати користувачів про фінансовий стан суб'єкта господарювання на певну дату.

Перспективи. В подальших наукових дослідженнях запропоновано звернути увагу на проведенні досліджень щодо оцінки поведінки елементів системи та балансу як підсистеми у складі системи бухгалтерського обліку та управління в умовах змінного середовища.

Ключові слова: *система, властивості, бухгалтерський облік, баланс.*

Summary. *Introduction. In modern economic conditions, the environment of business entities is characterized by instability, frequent changes, globalization of economic processes and competition, where information plays a dominant role. This requires close attention to the informational support of the activities of the subjects in the internal and external environment.*

In the system of management and accounting, a prominent place is occupied by the balance sheet, which acts as an element of the accounting method and the central form of financial reporting, as it informs about the financial state of the entity on a certain date. Therefore, there is a need to consider the properties of the balance sheet as a system.

Purpose. The purpose of the study is to generalize the characteristics and properties of the balance sheet as a system-forming structure in the accounting system of a business entity, which contributes to its deeper and wider use for the analysis and management of business units.

Materials and methods. The research materials are: 1) national accounting standards and international financial reporting standards regarding the

regulation of balance sheet information; 2) works of domestic and foreign authors who carry out their scientific and practical research in the field of accounting and analysis, in particular, regarding the financial condition of economic entities. In the research process, scientific methods were used: theoretical generalization and grouping (to characterize the components of the balance sheet generalization system, as well as to determine the composition of the information content of the balance sheet for the purposes of analysis, accounting and management); formalization, analysis and synthesis (to determine the formation of accounting information about the financial state of the enterprise in the financial and economic system of the enterprise); comparison (to determine the properties of the balance sheet as a system); logical generalization of results (formulation of conclusions).

Results. The scientific article reveals the characteristic features of the system and is designed on the properties of the balance. The classification of systems and the correspondence and place of the accounting balance are considered. Perceiving the balance sheet as a system makes it possible to comprehensively assess all aspects and results of the enterprise's economic activity at a given moment, to identify threats and challenges, to forecast its opportunities, taking into account the effects of the external environment.

The need to consider the balance sheet as an element of accounting science and an element of the practical method of accounting is proven. Based on the results of the research, it is proposed to define the balance sheet as an element of accounting science and the balance sheet as a system, which is a complex of interconnected components that are combined according to system-forming features into the corresponding elements (assets, liabilities and equity) and subordinated to a common goal - to inform users about the financial condition of the business entity as of a certain date.

Discussion. In further scientific research, it is proposed to pay attention to conducting research on the assessment of the behavior of system elements and the

balance sheet as a subsystem in the accounting and management system in the conditions of a changing environment.

Key words: *system, properties, accounting, balance sheet.*

Постановка проблеми. Балансове узагальнення є широко розповсюдженим в різних сферах діяльності та галузях знань, а не тільки в бухгалтерському обліку. Баланс як певна рівновага також часто зустрічається в природі і оточуючому нас світі. Бухгалтерський облік розглядається з двох точок зору: бухгалтерський облік як наука і бухгалтерський облік як практика. Тому баланс теж варто розглядати як елемент облікової науки та елемент практичного методу бухгалтерського обліку на основі аналізу його властивостей і характерних ознак.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Баланс часто є предметом досліджень, але основна увага науковців присвячена дослідженню питань його сутності, історії виникнення та техніки і методології складання балансу як форми фінансової звітності суб'єктів господарювання [1]. Більш актуальними є праці вітчизняних і зарубіжних авторів у галузі бухгалтерського обліку та фінансового аналізу з питань аналізу показників балансу [2; 3; 4].

Якщо розглядати визначення бухгалтерського обліку як науки у формулюванні «вчення про систему формування, узагальнення та використання інформації про господарську діяльність з метою її контролю та управління на різних рівнях» [5, с.21], то баланс як елемент облікової науки - це вчення про систему узагальнення інформації про стан господарських засобів суб'єкта господарювання на певну дату. І якщо В. Я. Плаксієнко і Р. В. Ліпський на ряду з функцією науки управління наголошують на контрольній функції бухгалтерського обліку, то балансу вона також притаманна, оскільки сальдо рахунків підтверджені результатами інвентаризації.

Про баланс можна говорити як про систему, виходячи з того, що йому притаманні ознаки системи. Основоположником загальної теорії систем вважають Людвіга фон Берталанфі, і, за його визначенням, систему трактують як комплекс взаємодіючих елементів, що перебувають у певних відношеннях між собою та зовнішнім середовищем [6, с. 9]. Усі ці характеристики притаманні бухгалтерському балансу, оскільки він представляє собою сальдо (залишки) системи рахунків, які взаємодіють між собою через інший елемент методу бухгалтерського обліку – подвійний запис. Взаємодія з зовнішнім середовищем проявляється через відображення на рахунках обліку господарських фактів життєдіяльності підприємства і їх взаємодії з іншими юридичними та фізичними особами, результати яких і відображаються у балансі. Як форма звітності баланс є сукупністю статей, які і є сальдо рахунків бухгалтерського обліку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної роботи є узагальнення характеристик та властивостей балансу як системоутворюючої структури в системі бухгалтерського обліку суб'єкта господарювання, що сприяє більш глибшому та ширшому його використанню для аналізу та управління господарюючими одиницями.

Виклад основного матеріалу. Грицюк П. М., Джоші О. І., Гладка О. М. [6, с. 18] під системою розуміють множину взаємозв'язаних елементів, які поєднані за деякими системоутворюючими ознаками та підпорядковані спільній меті. Множиною взаємозв'язаних елементів балансу є його статті, які поєднані в розділи (наприклад, у формі 1: необоротні активи, оборотні активи, власний капітал, довгострокові зобов'язання і забезпечення, поточні зобов'язання і забезпечення) з метою відображення інформації про фінансовий стан підприємства. Тому відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [7] та МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [8] баланс, як форма звітності, має назву звіт про фінансовий стан.

За класифікацією баланс можна віднести до матеріальних систем, оскільки за кожним елементом (статтею) стоять реальні предмети і явища. За походженням баланс як система є штучною, яка створена за участю людини, зокрема соціально-економічною системою. Відповідно до призначення баланс може бути віднесено до активних (цілеспрямованих) систем, які мають мету. Зокрема, мета балансу - забезпечення користувачів інформацією про фінансовий стан суб'єкта діяльності для прийняття управлінських рішень.

При розподілі систем на статичні та динамічні, баланс як система, відноситься до динамічних, так як з часом переходить від одного стану до іншого. Тобто, фінансовий стан суб'єкта господарювання (його активів, зобов'язань та власного капіталу) не є постійною величиною, а на різні звітні дати буде різною. Серед складових балансу найбільш динамічними є активи та зобов'язання, які змінюються після кожної господарської операції, явища чи процесу, яких багато на підприємствах (організаціях, установах) і відбуваються часто. Значно рідше змінюються складові власного капіталу. Але і власний капітал, навіть за відсутності операцій з власниками (засновниками, учасниками), змінюється із-за впливу фінансових результатів та їх розподілу, які визначають після закінчення звітного періоду.

Системи також розділяють на детерміновані та стохастичні. Баланс, як детермінована система характеризується змінами стану. Тобто поведінка системи, в даному випадку – фінансового стану суб'єкта господарювання, є визначеною, передбачуваною. Відомий поділ усіх господарських операцій за впливом на баланс на 4 типи [9, с.57]:

1. операції, які призводять до змін тільки в активі балансу: одна стаття активу збільшується, а друга зменшується на однакову суму і валюта балансу не змінюється;

2. операції, які викликають зміни тільки в пасиві балансу: одна стаття пасиву збільшується, а друга зменшується на однакову суму і валюта балансу не змінюється;

3. операції, які змінюють і актив і пасив балансу на одну й ту саму суму в сторону збільшення і валюта балансу збільшується;

4. операції, що характеризується змінами в активі й пасиві балансу на одну й ту саму суму в сторону зменшення і валюта балансу зменшується.

«За типом та характером взаємодії між елементами системи і системою та зовнішнім середовищем розрізняють лінійні і нелінійні, ієрархічні, керовані системи, системи що самоорганізуються тощо» [6, с. 27]. В даному сенсі баланс може бути віднесений до лінійних систем за характером взаємодії між статтями балансу, та балансом і зовнішнім середовищем. Разом з тим баланс є керованою системою, оскільки вид балансу (наприклад, оборотний, сальдовий, провізорний, перспективний, директивний тощо) або мета його складання визначається людиною, зокрема керівництвом (наприклад, вступний, ліквідаційний).

Однією з важливих класифікаційних ознак систем є їх складність. Простою вважається система з невеликою кількістю взаємодіючих елементів, яка не має розгалуженої структури, а обсяг інформації, що необхідний для її описування та управління, є порівняно невеликим. Під складною розуміють систему, стан якої неможливо достатньо вичерпно та точно описати, вона має розгалужену структуру і значну кількість взаємодіючих елементів. Складну систему неможливо скомпонувати з окремих підсистем, а зрозуміти можна лише аналізуючи різними методами – фізичними, хімічними, математичними тощо [6, с. 28]. Баланс за своїми характеристиками має ознаки як простої так і складної системи. Разом з тим, за описами повністю не відповідає ні під просту, ні під складну систему. Зважаючи на те, що баланс має більше ознак складної системи можна

вважати його відносно складною системою, яка формується з окремих підсистем.

Підтвердженням правомірності розгляду балансу як системи є притаманні йому властивості складних систем. Однією з таких властивостей є надійність системи, яка означає здатність зберігати системо-утворюючу властивість при елімінації (вилученні) деякої кількості елементів [6, с. 28]. Це означає, при відсутності сальдо за деякими рахунками бухгалтерського обліку, можуть не відображатися в балансі відповідні статті, але баланс продовжує бути інформаційною системою про фінансовий стан підприємства.

Така властивість як множинність вказує на те, що одна і та ж сукупність елементів може бути множиною різних систем, які відрізняються системо-утворюючими властивостями та конкретними відношеннями між елементами [6, с. 30]. На прикладі балансу це можна прослідкувати за кожним його елементом. Так, наприклад, сума необоротних активів в балансі свідчать про основний капітал підприємства, які є одними з найменш ліквідних активів. Разом з тим, це засоби виробництва, які закріплені за різними матеріально-відповідальними особами і різноманітні за своїм складом, розміщені у різних структурних підрозділах підприємства і використовуються у виробничих процесах.

Сума зобов'язань у балансі надає інформацію про борги підприємства на певну дату. При цьому зобов'язання є результатом взаємовідносин з іншими фізичними та юридичними особами.

Сума власного капіталу, з одного боку, є інформацією про чисті активи підприємства. «Вартість власного капіталу виступає частиною капітальних витрат на створення вартості підприємства» [2, с.97]. З іншого боку, власний капітал характеризує взаємовідносини з власниками (впливу на нього власників), виконує функцію розподілу фінансового результату і майна підприємства під час його ліквідації відповідно до частки окремих

власників у капіталі а також «визначає рівень відповідальності підприємства і захисту прав кредиторів щодо даного підприємства як позичальника коштів» [2, с. 97].

Крім того, властивість множинності проявляється в тому, що бухгалтерський баланс відображає господарські засоби підприємства (організації, установи) в двох аспектах: з однієї сторони, за їх складом і розміщенням, з іншої – за джерелами формування і цільовим призначенням.

Властивість цілісність свідчить, що система поводить себе як єдине ціле. Це означає, що, з одного боку, система – це цілісне утворення, а з іншого – в її складі чітко можуть бути виділені окремі об'єкти (елементи) [6, с. 30]. Баланс як цілісна система проявляється звітом про фінансовий стан підприємства, який має окремі складові (елементи): активи, зобов'язання і власний капітал.

Емерджентність як властивість складної системи показує, що система в цілому має такі властивості, які не притаманні жодному з її елементів [6, с. 30]. Інформативність балансу як системи рахунків в цілому і його аналітичні можливості є значно більшими, ніж кожного рахунку зокрема. Крім того, рахунки, які входять до складу балансу як статті, не показують всіє тієї інформації, яка була відображена на рахунку протягом певного періоду від дати складання попереднього балансу. В балансі відображаються лише ті рахунки, які мають сальдо і показують лише сальдо без оборотів, які були відображені на рахунку.

Баланс в цілому дає інформацію про фінансовий стан підприємства (організації, установи) на певну дату. Окремі ж його елементи можуть свідчити лише про стан активів, зобов'язань чи власного капіталу суб'єкта господарювання, що підкріплюється такою властивістю як синергізм. Синергізм означає, що ефективність спільного функціонування елементів системи є вищою, ніж сумарна ефективність ізольованого функціонування цих же елементів [6, с. 30]. Разом усі елементи балансу дають можливість

проведення аналізу складу, структури, динаміки вартості майна; стану активів та джерел засобів, вкладених у майно підприємства; фінансової стійкості; поточної платоспроможності та ліквідності; можливого банкрутства; ділової активності; дають можливість оцінити ефективність управління майном підприємства тощо [3, с.45; 4, с.27].

Властивість еквіпотенційність означає, що «кожну систему можна розглядати як підсистему іншої більш крупної системи; кожен елемент системи, в свою чергу, є системою [6, с. 30]». Так, баланс як система рахунків є підсистемою бухгалтерського обліку, який, в свою чергу, є складовою системи управління підприємством. Також синтетичні рахунки, які відображені в балансі, формуються за даними системи субрахунків, які об'єднуть дані за аналітичними рахунками.

Крім цього, однією з характеристик системи є здатність до самозбереження. До властивостей, що формують здатність системи до самозбереження належать:

• здатність зберігати рівноважний стан незалежно від умов зовнішнього середовища;

• здатність динамічно реагувати на зміни й впливи навколишнього середовища за рахунок структурних перебудов [6, с.31].

Балансове узагальнення сальдо усіх рахунків представляє собою дві рівнозначні частини: актив і пасив. Незалежно від фактів господарського життя підприємства (операцій, явищ, процесів), усі вони відображаються за дебетом одного рахунка і кредитом іншого однаковою рівновеликою сумою. В підсумку в балансі у активі господарські засоби відображаються за натурально-речовим складом і місцем розміщення в економічній діяльності, а у пасиві - за джерелами надходження, належністю і цільовим призначенням. Отож, в сумарному вираженні це однакові значення, тобто актив завжди дорівнює пасиву незалежно від кількості чи змісту господарських операцій, явищ, процесів, а також вони відбуваються в

середині підприємства чи назовні. Тому баланс як система має здатність зберігати рівноважний стан незалежно від умов зовнішнього середовища.

При цьому баланс також має здатність динамічно реагувати на зміни й впливи навколишнього середовища. Це відбувається за рахунок структурних перебудов: зміни кількості, назв та суми розділів, зміни кількості, назв та суми статей в розділах. Формування балансу як форми звітності взагалі здійснюється відповідно до потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів. Суб'єкти господарювання сьогодні для задоволення потреб стейкхолдерів мають можливість відповідно до Методичних рекомендацій Міністерства фінансів України щодо заповнення форм фінансової звітності [10] можуть визначати склад статей, за якими розкривається інформація, а саме можуть:

- не наводити статті, які передбачені у формах фінансової звітності, затверджених національними положеннями (стандартами), якщо за ними відсутня інформація до розкриття і такої інформації не було в попередньому звітному періоді;
- включати додаткові статті до фінансових звітів у порядку, який визначено в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [7], якщо інформація статті є суттєвою та оцінка може бути достовірно визначена. Варто зазначити, що як форма фінансової звітності, баланс здатний найбільш швидко та динамічно реагувати на зміни й впливи навколишнього середовища.

Баланс, як відкрита складна система, має низку характерних особливостей, що проявляється в диференціації, коли різні складові системи виконують різні функції і не є взаємозамінними [6, с.31]. Кожен рахунок має своє призначення, як і кожна стаття балансу чи елемент несе відповідне інформаційне повідомлення.

Ще однією характерною особливістю балансу є його цілеспрямованість, тобто, поведінка системи та її структура спрямовані на

досягнення певної мети. Основною метою балансу є надання зацікавленим особам інформації про фінансовий стан підприємства. Тобто показати, що підприємство має (активи) і за рахунок чого це фінансується (власний капітал та залучений капітал (зобов'язання)).

Історичність – це властивість системи проходити різні етапи свого розвитку і змінюватися в результаті реконструкції, реорганізації, реструктуризації та адаптуватися до нових умов зовнішнього середовища. Чим складніша система, тим більше вона здатна до самоорганізації і самозбереження, яке здатна здійснювати за рахунок структурних та якісних змін. Баланс як складна система в історичному розвитку неодноразово змінювався: змінювалися кількість і назви розділів, вдосконалювалася їх наповненість за кількістю та різноманітністю статей. Орієнтація на потреби користувачів, міжнародні стандарти фінансової звітності та передову світову практику звітування сформували сучасний вигляд та інформаційну наповненість балансу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати дослідження свідчать, що баланс є складним інструментом бухгалтерського обліку, який розвивається разом з розвитком підприємства, економіки держави та суспільства. Як відкрита, складна, штучно створена система, баланс має низку характерних особливостей, що забезпечує його аналітичні можливості.

Бухгалтерський баланс як система представляє собою комплекс взаємозв'язаних складових, які поєднані за системоутворюючими ознаками у відповідні елементи (активи, зобов'язання і власний капітал) та підпорядковані спільній меті – інформувати користувачів про фінансовий стан суб'єкта господарювання на певну дату. Сприйняття балансу як системи дає можливість комплексно оцінити всі аспекти і результати господарської діяльності підприємства у встановлений момент, визначити

загрози і виклики, спрогнозувати його можливості з врахуванням дії зовнішнього середовища.

Оцінка поведінки елементів системи та балансу як підсистеми у складі системи бухгалтерського обліку та управління в умовах динамічно змінного середовища є перспективою подальших досліджень.

Література

1. Погорєлова Т. П., Сьоміна О. Р. Бухгалтерський баланс: його сутність, історія виникнення та технологія складання. *Агросвіт.* 2017. № 1-2, С. 44-48. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/1-2_2017/10.pdf (дата звернення 15.01.2026).

2. Давидов О.І. Визначення вартості власного капіталу під час оцінки вартості підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* 2017. С. 97-102. URL: http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/23-1-2017/23.pdf (дата звернення 09.01.2026).

3. Захарченко В.І., Лук'янчук О.М. Становлення та розвиток систематизованого аналізу фінансової звітності. *ECONOMICS: time realities.* 2023. №4(68). С. 38-49. URL: https://economics.net.ua/files/archive/2023/No4/38.pdf (дата звернення 03.01.2026).

4. Назаренко О. В., Горшкова Ю. А. Місія фінансового аналізу в процесі оцінки балансу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 20. С. 25-29. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2021/6.pdf (дата звернення 08.01.2026).

5. Плаксієнко В.Я., Ліпський Р.В. «Ядро» та змінні у визначенні, предметі і методі бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік як наука; від основ до наукової картини світу* [колективна монографія] / за заг. ред. В. Я. Плаксієнка. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 320 с. С. 19-37.

URL: https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ede0634c-4caa-4490-a2d0-12cd60830fb6/content (дата звернення 07.01.2026).

6. Грицюк П. М., Джоші О. І., Гладка О. М. Основи теорії систем і управління: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2021. 272 с. URL: https://ep3.nuwm.edu.ua/20653/1/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%20%D1%96%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf (дата звернення 25.12.2026).

7. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Верховна рада України. Документ z0336-13. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17 (дата звернення 05.01.2026).

8. МСБО 1 «Подання фінансової звітності». *Верховна Рада України.* Документ 929_013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text (дата звернення 13.01.2026).

9. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: конспект лекцій. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 258 с. URL: https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/14.3-BO_sadovska.pdf (дата звернення 18.12.2026).

10. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 28.03.2013 № 433. Документ v0433201-13. *Верховна Рада України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv#Text (дата звернення 20.01.2026).

References

1. Pohorielova T. P., Somina O. R. (2017). Bukhhalterskyi balans: yoho sutnist, istoriia vynyknennia ta tekhnolohiia skladannia [Balance sheet: its essence, history of origin and technology of compilation]. *Ahrosvit,* № 1-2. Pp.

44-48. Available at: http://www.agrosvit.info/pdf/1-2_2017/10.pdf [in Ukrainian].

2. Davydov O.I. (2017). Vyznachennia vartosti vlasnoho kapitalu pid chas otsinky vartosti pidpryiemstv [Determining the value of equity capital when assessing the value of enterprises]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu.* Pp. 97-102. Available at: http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/23-1-2017/23.pdf [in Ukrainian].

3. Zakharchenko V.I., Lukianchuk O.M. (2023). Stanovlennia ta rozvytok systematyzovanoho analizu finansovoi zvitnosti [Formation and development of a systematic analysis of financial reporting]. *ECONOMICS: time realities*. № 4(68), Pp. 38-49. Available at: https://economics.net.ua/files/archive/2023/No4/38.pdf [in Ukrainian].

4. Nazarenko O. V., Horshkova Yu. A. (2021). Misiia finansovoho analizu v protsesi otsinky balansu pidpryiemstva [The mission of financial analysis in the process of assessing the company's balance sheet]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. № 20. Pp. 25-29. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2021/6.pdf. [in Ukrainian].

5. Plaksiienko V.Ia., Lipskyi R.V. (2021). «Iadro» ta zminni u vyznachenni, predmeti i metodi bukhhalterskoho obliku ["Core" and variables in the definition, subject and method of accounting]. *Bukhhalterskyi oblik yak nauka; vid osnov do naukovoi kartyny svitu* [kolektyvna monohrafiia] / za zah. red. V. Ya. Plaksiienka. Kyiv: «Tsentr uchbovoi literatury». 320 p. Pp. 19-37. Available at: https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ede0634c-4caa-4490-a2d0-12cd60830fb6/content [in Ukrainian].

6. Hrytsiuk P. M., Dzhoshi O. I., Hladka O. M. (2021). Osnovy teorii system i upravlinnia: navch. Posib [Fundamentals of systems theory and management]. Rivne: NUVHP. 272 p. Available at: https://ep3.nuwm.edu.ua/20653/1/%D0%9E%D1%81%D0%BD%

D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%97%20%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%20%D1%96%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf [in Ukrainian].

7. NP(S)BO 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti» [National accounting standard 1 «General requirements for financial reporting»]. Verkhovna Rada Ukrainy. Dokument z0336-13. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17 [in Ukrainian].

8. MSBO 1 «Podannia finansovoi zvitnosti». Verkhovna rada Ukrainy. Dokument 929_013 [International Accounting Standard 1 «Submission of financial statements»]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text [in Ukrainian].

9. Sadovska I.B. (2023). Bukhhalterskyi oblik: konspekt lektsii [Accounting]. Lutsk: Vezha-Druk. 258 p. Available at: https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/14.3-BO_sadovska.pdf [in Ukrainian].

10. Metodychni rekomendatsii shchodo zapovnennia form finansovoi zvitnosti [Methodical recommendations for filling out financial reporting forms.]. Zatverdzheno nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy 28.03.2013 № 433. Dokument v0433201-13. Verkhovna Rada Ukrainy. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv#Text [in Ukrainian].